

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKTULKA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Beata Kowalová

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKTULKA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Tvorba opravných položek v účetnictví vybrané organizace
Creation of Adjustments in Accounting of Selected Organization

Student:	Beata Kowalová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Beata Kowalová**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně

Specializace: 02 Účetnictví a daně

Téma: **Tvorba opravných položek v účetnictví vybrané organizace**
Creation of Adjustments in Accounting of Selected Organization

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Vymezení opravných položek
3. Tvorba a použití opravných položek
4. Praktické příklady tvorby opravných položek
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HAKALOVÁ, Jana. *Účetní závěrka a auditing*. Brno: Tribun EU, 2010. 146 s. ISBN 978-80-7399-144-9.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů*. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2009. 215 s. ISBN 978-80-248-2149-8.

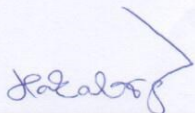
KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do účetnictví*. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 88 s. ISBN 978-80-248-1815-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

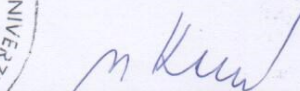
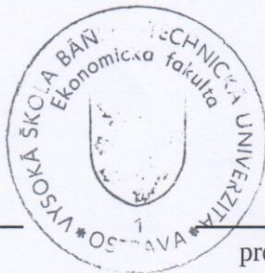
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

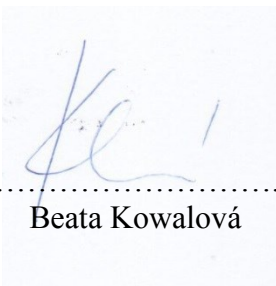
Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, kromě příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 10.5.2013

Beata Kowalová

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Vymezení pojmu opravných položek.....	6
2.1	Účetní zásady.....	6
2.2	České účetní standardy	9
2.3	Mezinárodní účetní standardy	12
2.4	Inventarizace.....	15
3	Tvorba a použití opravných položek.....	19
3.1	Tvorba a zaúčtování opravných položek	19
3.2	Podmínky použití opravných položek	20
3.3	Zrušení (snížení) opravných položek	21
3.4	Opravné položky k dlouhodobému majetku.....	22
3.5	Opravné položky k zásobám.....	23
3.6	Opravné položky k finančnímu majetku	24
3.7	Opravné položky k pohledávkám	25
4	Praktické příklady tvorby opravných položek	33
4.1	Obecné příklady tvorby opravných položek.....	33
4.2	Představení zkoumané společnosti	36
4.3	Praktické příklady opravných položek v dané firmě	38
4.4	Návrhy a doporučení	40
5	Závěr	43
	Seznam použité literatury.....	43
	Seznam zkratk	43
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Účetnictví a zejména účetní uzávěrka musí podávat věrný a poctivý obraz o hospodaření účetní jednotky a to s přihlédnutím ke všem známým i předvídatelným rizikům, ztrátám i snížením hodnoty majetku. Opravné položky vyjadřují přechodné snížení hodnoty majetku, přičemž se jedná o základní účetní nástroj pro vyjádření zásady opatrnosti, kterou najdeme v § 25 odst. 3 zákona o účetnictví, podle něhož se při oceňování ke konci rozvahového dne berou v úvahu všechna snížení hodnoty majetku. Tento účetní oceňovací proces se podle § 26 odst. 3 zákona o účetnictví vyjadřuje právě pomocí opravných položek. Výjimečné postavení mají opravné položky tvořené k pohledávkám, což je v praxi nejčastější případ jejich využití, protože pouze tyto mohou být daňově účinné. Jen málo daňově účinných položek má samostatnou právní normu. Patří mezi ně právě tzv. zákonné rezervy a opravné položky, které jsou ošetřeny zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Snížení hodnoty majetku formou opravných položek představuje pouze nepřímou změnu ocenění, takže původní účetní hodnota majetku se nemění a vytvořená opravná položka se sleduje na samostatném účtu. Jde tedy o podobný systém jako u účetních odpisů, od nichž se ale opravné položky principiálně odlišují v tom, že dříve či později toto nepřímé snížení hodnoty majetku skončí a opravná položka se zruší, aniž by ovlivnila hodnotu majetku.

Prvním teritoriem širšího využívání opravných položek byla pravděpodobně přirozená nejistota tržní ceny zemědělské produkce ovlivněná mnoha nevypočitatelnými přírodními faktory. Dnes jsou obecně obchody rychlejší a ve hře je také více potenciálních důvodů k přechodnému snížení hodnoty účetního majetku. Například když podnikatel kvůli vážnější poruše na delší čas odstaví výrobní zařízení, nebo konkurenční novinka sníží poptávku po jeho zboží, zemědělci onemocní stádo, pole mu zaplaví voda, anebo má významný odběratel finanční potíže, je jasné, že hodnota výrobního zařízení, zboží, stáda, pozemku, pohledávky významně poklesla. Toto dočasné snížení hodnoty majetku by měl účtující podnikatel promítnout do účetnictví, k čemuž slouží právě opravné položky. Když je výrobní zařízení opraveno, stádo se uzdraví, pole vyschne a bonita odběratele opět vzroste, opravné položky se zruší.

Nejen zboží, ale případně i dlouhodobý majetek může postihnout přechodné snížení hodnoty. V praxi jsou nejčastějším předmětem tvorby opravných položek pohledávky. Hlavním důvodem jejich rozšíření není ani tak svědomité zohlednění účetní zásady opatrnosti

věřitele po uplynutí dne splatnosti pohledávky, ale především je to skutečnost, že pouze v těchto případech se může za určitých podmínek jednat o daňově účinný náklad.

Zpravidla si na ně vzpomeneme na sklonku roku, kdy řešíme možnosti daňových optimalizací, případně když chceme nebo musíme uplatnit účetní zásadu opatrnosti.

Cílem této práce je detailně posoudit druhy jednotlivých opravných položek a jejich praktické využití u účtujícího podnikatele na základě praktických příkladů tvorby zákonných opravných položek u pohledávek, ale také prozkoumat a prověřit jak daná firma účtuje a jaké účetní metody pro tvorbu opravných položek používá. Zjistit jestli má problém s tvořením OP a pokud ano, tak co je příčinou tohoto problému, zhodnotit situaci ve firmě a v případě potřeby doporučit účetní jednotce vhodné řešení pro jeho odstranění.

2 Vymezení pojmu opravných položek

Opravné položky představují z účetního hlediska způsob **vyjádření reálné hodnoty aktiv**, tj. dodržení zásady věrného zobrazení skutečnosti. V účetnictví je třeba dodržovat princip opatrnosti, při kterém je třeba brát v úvahu a zachytit všechna rizika, možné ztráty a snížení hodnoty týkající se majetku a závazků, které jsou účetní jednotce známy do okamžiku sestavení účetní závěrky. Účetní jednotky by tedy měly častěji využívat tvorby opravných položek nejen k pohledávkám, ale i k ostatním položkám majetku. Opravné položky vyjadřují přechodné snížení hodnoty některých položek majetku účetní jednotky (dlouhodobý majetek, zásoby, krátkodobý finanční majetek, pohledávky). Opravné položky se tvoří např. při sezónním poklesu zájmu o zásoby, při existenci nedobytných pohledávek atd. OP se účtují na stranu MD příslušného nákladového účtu a na stranu DAL účtu OP k danému typu majetku. Jde většinou o náklady **daňově neuznatelné**. Pouze v případech uvedených v zákoně č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů jsou OP náklady **daňově uznatelnými** (OP k pohledávkám). OP musí být vždy v určitém okamžiku zrušena. Ruší se opačným účetním zápisem na stejné účty. Tvorba opravných položek je nedílnou součástí inventarizačního procesu. Pokud se při inventarizaci zjistí, že hodnota majetku je přechodně nižší než ocenění majetku zachycené v účetnictví na příslušných majetkových účtech, je třeba zaúčtovat OP. Ta se tedy účtuje ve výši přechodného snížení hodnoty, nikdy samozřejmě nesmí převýšit hodnotu aktiva, ke kterému je tvořena. V případě **tvorby daňově uznatelných OP k nepromlčeným pohledávkám** se postupuje podle zákona č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. U pohledávek, od jejichž splatnosti uplynulo již více než 6 měsíců, je možné tvořit OP ve výši 20 % neuhrazené hodnoty pohledávky (§ 8a odst. 1 uvedeného zákona). U pohledávek za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení (§ 8) a pohledávek, které jsou vymáhány způsoby uvedenými v § 8a odst. 2 při dodržení odst. 3, pak lze tvořit opravné položky až do výše 100 % neuhrazené hodnoty pohledávky.

2.1 Účetní zásady

Základní funkcí účetnictví je zejména poskytovat pravdivý a věrný obraz o finanční a majetkové situaci účetní jednotky a to, mimo jiné, při zohlednění účetní zásady opatrnosti. Tu najdeme v § 25 odst. 3 zákona o účetnictví, podle něhož se při oceňování ke konci rozvahového dne berou v úvahu všechna snížení majetku.

Účetní zásady jsou souborem pravidel, který je nutné dodržovat při vedení účetnictví a sestavování účetních výkazů. Většina z nich je zapracována do zákona o účetnictví a společně s obecnými prvky – bilančním principem, podvojností, dokladovostí, oceňováním majetku, inventarizací - vytvářejí všeobecně uznávané účetní zásady, které je potřeba dodržovat.

- **Zásada věrného a poctivého zobrazení**

Podstatou je přesně zaznamenat stav a pohyb majetku, jeho přírůstek a úbytek a vykazovat hospodářský výsledek. Účetní jednotka zkoumá operace dle jejich podstaty bez ohledu na její daňové a právní dopady.

- **Zásada účetní jednotky**

Vymezuje ekonomický celek, za nějž se vede účetnictví. V rámci účetní jednotky mohou být tvořeny i vnitropodnikové útvary, které za sebe vedou manažerské účetnictví, ale nemusí předkládat výsledky hospodaření.

- **Zásada neomezeného trvání účetní jednotky**

Hlavní uplatnění této zásady je především v oceňování dlouhodobých aktiv, kdy se majetek odepisuje několik let. Předpokládá, že účetní jednotka bude neustále trvat, že nedojde k jejímu zrušení, rozdělení nebo sloučení.

- **Zásada periodicity zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace**

Účetní jednotka má povinnost pravidelně vykazovat a zjišťovat výsledek hospodaření a finanční situaci. Výsledek hospodaření se vypočítává vždy za stejnou dobu i za účetní období a to je jeden kalendářní rok (12 měsíců po sobě).

- **Zásada oceňování v historických cenách**

Majetek musí být oceňován vždy cenou z období, ve kterém byl pořízen. Nezohledňuje se budoucí dopad cenových změn nebo pokles kupní síly peněz.

- **Zásada konzistentnosti mezi účetními obdobími**

Účetní uzávěrky z jednotlivých účetních období na sebe navazují, stejně jako metody oceňování, odepisování, náplň položek ve výkazech, aby byla zajištěna srovnatelnost finančních ukazatelů.

- **Zásada vymezení okamžiku realizace**

Vyžaduje určit okamžik, kdy dojde k zaúčtování - den dodávky, inkasa, pohledávky, vystavení faktury apod.

- **Zásada opatrnosti**

Do výše zisku se promítají všechny předpokládané a očekávané ztráty rizika a znehodnocení majetku, i když ještě nenastaly a jejich výše není spolehlivě zjistitelná. Realizuje se tvorbou rezerv a opravných položek.

Zákon o účetnictví stanoví základní zásady pro vedení účetnictví. Není pochyb o tom, že na prvním místě stojí zásada věrného zobrazení. Účetnictví tedy musí reálně zobrazit situaci a skutečnost a tu má za úkol obsáhnout v účetních výkazech. Pokud je realitou například nedobytná pohledávka, případně neprodejná zásoba či bezcenná finanční investice, je úkolem účetnictví toto zobrazit. Další je zásada opatrnosti a nakonec uplatňujeme zásadu zohlednění budoucích ztrát, rizik a znehodnocení, které se přezdívá zásada „profesního skepticismu“. Jde o nutnost promítat již do současných výsledků hospodaření známé a pravděpodobné budoucí ztráty. Všechny zásady pak spojuje zásada významnosti.

Zákon o účetnictví také nabízí nástroje, které máme při dodržování uvedených zásad používat:

- v případě nutnosti snížení hodnoty aktiv si vybíráme mezi tvorbou opravné položky k aktivům, (pokud je snížení hodnoty dočasného charakteru), anebo odpisem aktiva, (pokud je snížení hodnoty definitivní),
- v případě nutnosti zohlednění budoucích ztrát a rizik používáme tvorbu rezervy na s tím spojené náklady.

Tvorba rezerv a opravných položek souvisí s jednou ze základních účetních zásad, kterou nazýváme **zásada opatrnosti**.

Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZÚ“), vymezuje závazně zásadu opatrnosti v části zaměřené na způsoby oceňování (v § 25, odst.3) tímto způsobem:

„Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.“

Tato zásada vychází zejména z předpokladu, který je uvedený v dalším ustanovení ZÚ (v § 7 odst.3). Účetní jednotka je povinna použít účetní metody způsobem, který vychází z předpokladu, že bude nepřetržitě pokračovat ve své činnosti a že u ní nenastává žádná

skutečnost, která by ji omezovala nebo jí zabraňovala v této činnosti pokračovat i v (dohledné) budoucnosti. V případě, že účetní jednotka má informaci o tom, že u ní taková skutečnost nastává, je povinna použít účetní metody způsobem tomu odpovídajícím, přičemž informaci o použitém způsobu je povinna uvést v příloze v účetní závěrce. Pokud tedy účetní jednotka předpokládá, že bude ve své činnosti pokračovat, potom by měla tomu odpovídajícím způsobem respektovat účetní metody a zásady. Jednou ze základních zásad je i uvedená zásada opatrnosti. ZÚ dále specifikuje tzv. instrumenty zásady opatrnosti (v § 26 odst. 3). Ustanovení o oceňování podle § 25 odst. 3 vyjadřují: rezervy, opravné položky (při přechodném snížení hodnoty majetku) a odpisy majetku (při trvalém snížení hodnoty majetku).

- **Zákaz kompenzace**

Nikdy nesmí být kompenzovány účty nákladů a výnosů, aktiv a pasiv, závazků a pohledávek. Výjimkou jsou pohledávky a závazky vůči stejné osobě, které mají splatnost do 1 roku a jsou vedené ve stejných měnách, převod podílu na hospodářském výsledku společníků v obchodní společnosti a doměrky a vratky z daní z příjmů, z nepřímých daní a poplatků.

- **Věcná zásada**

Výkazy musí být sestavovány na základě informací, které jsou pro uživatele významné.

- **Přednost obsahu před formou**

Nejdůležitějším hlediskem je obsah účetních informací. Forma je taktéž podstatná, ale je až druhořadá.

- **Akruální princip**

Vyžaduje účtování účetních případů do období, se kterým časově a věcně souvisí. Jedná se hlavně o časové rozlišení nákladů a výnosů.

2.2 České účetní standardy

České účetní standardy pro podnikatele se skládají z 23 standardů z čeho pro OP lze použít :

005 – Opravné položky – Cílem standardu je stanovit základní postupy účtování o opravných položkách za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

010 – Zvláštní operace s pohledávkami – Cílem standardu je stanovit postup pro účtování o pohledávkách po lhůtě splatnosti za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

013 – Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek – Cílem standardu je stanovit základní postupy účtování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

014 – Dlouhodobý finanční majetek – Cílem standardu je stanovit základní postupy účtování dlouhodobého finančního majetku za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami v položkách dlouhodobý finanční majetek.

015 – Zásoby – Cílem standardu je stanovit základní postupy účtování o zásobách za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami v položkách zásoby.

016 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry – Cílem standardu je stanovit základní postupy účtování krátkodobého finančního majetku a krátkodobých bankovních úvěrů za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

019 – Náklady a výnosy – Cílem standardu je stanovit základní postupy účtování nákladů a výnosů za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

Český účetní standard pro podnikatele č. 005 opravné položky

Cílem tohoto standardu je stanovit podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, základní postupy účtování o opravných položkách za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

Opravnými položkami se vyjadřuje přechodné snížení hodnoty majetku za podmínek uvedených v § 55 vyhlášky.

Při tvorbě a použití opravných položek se postupuje podle § 55 vyhlášky ve smyslu § 26 odst. 3 zákona.

Tvorba opravných položek se provádí na vrub nákladů na základě inventarizace, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, a při ní zjištěném ocenění majetku v případech, kdy takto zjištěná hodnota je nižší než ocenění majetku zachycené

v účetnictví na příslušných majetkových účtech.

V případě trvalého snížení ocenění majetku se snížení vyúčtuje na vrub nákladů, (například odpis pohledávky na základě soudního rozhodnutí o jejím vyrovnaní podle zvláštního právního předpisu).

V případě, že se při inventarizaci závazků zjistí, že jejich částka je vyšší než jejich výše v účetnictví, nevytvářejí se opravné položky, ale zvýšení se zaúčtuje přímo na účtu závazků a souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu nákladů.

Opravné položky u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

O přechodném snížení ocenění dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku se účtuje v rámci uzavírání účetních knih pomocí opravných položek na účtech účtové skupiny 09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku.

Opravné položky k odpisovanému dlouhodobému majetku, jehož užitná hodnota se běžně snižuje opotřebením, se tvoří v případech, kdy je jeho užitná hodnota zjištěná při inventarizaci výrazně nižší, než je jeho ocenění v účetnictví po odečtení opravek, a toto snížení hodnoty nelze považovat za definitivní (za snížení trvalého charakteru).

Opravné položky k zásobám

Tvorba opravných položek k zásobám se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti souvztažně s příslušnými účty účtové skupiny 19 - Opravné položky k zásobám.

Snížení nebo rozpuštění opravných položek k zásobám se účtuje na vrub příslušných účtů účtové skupiny 19 - Opravné položky k zásobám souvztažně ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti. V případě prodeje zásob se opravná položka k nim vytvořená vyúčtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti.

Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

Na účtech účtové skupiny 29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku se účtují ve výjimečných případech opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku vedeného na účtech účtové skupiny 25 - Krátkodobý finanční majetek.

Opravné položky k pohledávkám

Na příslušném účtu účtové skupiny 39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování se účtuje tvorba opravných položek k pohledávkám, jakož i jejich snížení, popřípadě zrušení. Na analytických účtech se člení opravné položky vytvořené v souladu se zvláštním právním předpisem a ostatní opravné položky k pohledávkám.

Opravné položky k pohledávkám se vytvářejí k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení a k nepromlčeným pohledávkám, které jsou zaúčtovány v účetnictví a jsou splatné po 31. 12. 1994, a to ve výši stanovené zvláštním právním předpisem a popřípadě i ve výši přesahující zvláštním právním předpisem stanovenou tvorbu.

Výše opravné položky vytvářené podle zvláštního právního předpisu nebo nad jeho rámec nesmí přesáhnout účetní hodnotu pohledávky na rozvahovém účtu, k níž je opravná položka tvořena. V případech, ve kterých bude opravná položka vytvořena ve výši 100 % hodnoty nepromlčené pohledávky, může být tato pohledávka odepsána a opravná položka k ní zrušena s výjimkou pohledávek za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení. Takto odepsaná pohledávka se dále sleduje na podrozvahových účtech s výjimkou těch pohledávek, u kterých došlo k jejich zániku. Přijatá úhrada odepsané pohledávky se vyúčtuje jako výnos na příslušném účtu účtové skupiny 64 - Jiné provozní výnosy a zachytí se na podrozvahových účtech.

Postup účtování opravných položek na vrub či ve prospěch příslušných účtů nákladů je uveden v Českém účetním standardu pro podnikatele č. 019 Náklady a výnosy.

Při prodeji majetku se opravné položky, které se k němu váží, zruší vyúčtováním ve prospěch příslušného nákladového účtu.

2.3 Mezinárodní účetní standardy

V současnosti existují tři významné linie mezinárodní účetní harmonizace. Jedná se o Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IFRS, Účetní směrnice Evropské unie a Všeobecně uznávané účetní standardy Spojených států amerických US GAAP. Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, anglicky International Financial Reporting Standards (IFRS), jsou souborem standardů, které vydává Rada pro mezinárodní účetní standardy, upravující sestavování a prezentaci finančních výkazů účetní uzávěrky. Standardy jsou vydávány již od roku 1973 Výborem pro mezinárodní účetní standardy (IASB) pod názvem IAS (Mezinárodní účetní standardy). Roku 2001 byl výbor IAS nahrazen radou IASB, která dále pokračuje ve vydávání nových a aktualizovaných standardů, pod názvem IFRS. Hlavním

cílem vytvoření těchto standardů je dosažení srovnatelnosti účetních uzávěrek v celosvětovém rozsahu. Společnosti kótované na veřejně obchodovatelné burze Evropské unie jsou povinny vykazovat své konsolidované účetní výkazy v souladu se standardy IAS/IFRS. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie jsou Mezinárodní standardy účetního výkaznictví povinně platné pro všechny účetní jednotky, které jsou emitentem cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů. Regulovaným trhem se v České republice rozumí Burza cenných papírů (všechny trhy) a RMS systém (pouze oficiální trh). Tyto účetní jednotky mají povinnost podle IFRS účtovat a sestavovat účetní uzávěrku, konsolidovanou účetní uzávěrku a výroční zprávy a to od prvního účetního období po vstupu České republiky do EU, tedy od 1. května 2004. Výjimku odložení implementace do roku 2007 v České republice nelze uplatnit. Konsolidující účetní jednotky, které nejsou emitentem cenných papírů na regulovaném trhu cenných papírů, si mohou zvolit, zda sestaví konsolidovanou účetní uzávěrku a výroční zprávy podle IFRS či podle českých účetních předpisů.

Přínosy harmonizace:

- Jedním z hlavních přínosů harmonizace je srovnatelnost finančních informací na mezinárodní úrovni. Tato srovnatelnost eliminuje současné nedorozumění týkající se spolehlivosti zahraničních finančních výkazů a odstraní jednu z nejdůležitějších překážek toku mezinárodních investic.
- Druhou výhodou harmonizace je ušetřený čas a peníze dříve vynakládané na konsolidaci rozdílných finančních informací za situace, kdy je zapotřebí více výkazů k naplnění různé národní legislativy či praxe.
- Třetím zlepšením bude tendence světových účetních standardů neustále zvyšovat svou úroveň a snaha o konzistenci s místními ekonomickými, provozními a sociálními podmínkami.

Účetní uzávěrka dle IAS/IFRS

Účetní závěrka je upravena standardem IAS 1 Předkládání (zveřejňování) účetní uzávěrky. Podle něj musí uzávěrka obsahovat: rozvahu, výkaz zisku a ztráty, výkaz o změnách ve vlastním kapitálu, výkaz o peněžních tocích a vysvětlující komentáře. Přičemž nejrozsáhlejší částí závěrky je část pojednávající o účetních pravidlech a vysvětlující komentáře. Výkaz o změnách ve vlastním kapitálu a výkaz o peněžních tocích je na rozdíl od české úpravy povinný.

Dále můžeme říci, že účetní uzávěrka je též upravena standardem IFRS 1 První aplikace IFRS, který upravuje postup pro sestavení závěrky podle mezinárodních standardů.

Mezinárodní účetní standardy pojednávající o opravných položkách:

- **IAS 18 Výnos** – vzniká tehdy, kdy účetní jednotka předpokládá, že v budoucnu bude mít ekonomický prospěch a ten lze změřit. Doporučuje se, aby účetní jednotka začala tvořit OP k pohledávkám, dojde-li k jakémukoliv podezření, že bude nedobytná. Tady, na rozdíl od českých účetních standardů, nemusí čekat, až bude s dlužníkem zahájeno konkurzní řízení, soudní jednání (proces), nebo dokonce až dlužník zkrachuje. Tento standard nám také dovoluje vytvořit opravnou položku dle vlastního odhadu.
- **IAS 32 a 39 Finanční nástroje** – jde o tržní a reálnou hodnotu aktiv např.: porovnává se reálná hodnota finančních aktiv s její účetní cenou. Dojde-li k tomu, že reálná hodnota je nižší tak účetní hodnota se sníží pomocí OP.
- **IAS 36 Snížení hodnoty aktiv** – definuje čistou prodejní cenu získanou z prodeje aktiva. Lze použít cenu z veřejně dostupných informačních zdrojů třeba z ceníků a podobně. Ke snížení hodnoty aktiv dochází, když dojde k podstatným změnám tržním, ekonomickým, technologickým nebo ke změně prostředí, v němž společnost obchoduje. Dále pokud nastaly změny podstatné v dané společnosti nebo došlo k fyzickému poškození či ke zvýšení tržní úrokové míry atd.
- **IAS 40 Investice do nemovitostí** – lze ocenit reálnou hodnotou, tedy cenu i zvýšit, což v české legislativě chybí.

Tady nutno podotknout, že Standardy nejsou prameny práva a jde pouze o mezinárodní doporučení, kterým je vhodné se řídit. V mezinárodních standardech najdeme ještě tři kategorie OP, které v českém účetnictví nenajdeme a to OP na opravu a údržbu, OP reklamace a záruky a OP na odložený daňový majetek. České rezervě na opravu dlouhodobého majetku dle US GAAP odpovídá OP na opravu a údržbu s rozdílem, že je ji možné vytvořit pouze v rámci jednoho účetního období.

Rozdíl mezi českými účetními standardy a mezinárodními účetními standardy je ten, že MÚS berou OP jako účet, který snižuje hodnotu jiného účtu a u ČÚS se jedná o dočasné snížení jen u majetkových účtů. Mezinárodní standardy jsou, jak jsem již výše zmínila, pouze doporučením a jsou od vlivu daní oproštěny, kdežto české standardy jasně uvádí, kdy a kde opravné položky tvořit a jsou provázány s účetnictvím pro daňové účely.

2.4 Inventarizace

Povinnost inventarizace majetku a závazků je zakotvena v zákoně č. 563/1991 Sb. o účetnictví, v platném znění (§29 a § 30). Inventarizace majetku a závazků je jedna z podmínek zabezpečujících průkaznost účetnictví (§8, odst. 4). Inventarizace se provádí vždy ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky. Je činností, která přispívá k úplnosti, průkaznosti a správnosti údajů v účetnictví. Jejím účelem je ověřit skutečnost zachyceného v účetnictví majetku a závazků. Inventarizace kromě inventury zachycuje také celý soubor dalších prací, porovnání skutečného stavu se stavem účetním, zjišťuje inventarizační rozdíly a jejich příčinu a zároveň by se měl vypracovat návrh na vypořádání těchto rozdílů. Rozdíly mohou vzniknout různě a odlišujeme následující: přirozený úbytek zásob, manko nad normu přirozených úbytků, skutečný přebytek zásob materiálu. Inventarizační rozdíly vzniklé ve stejném inventarizačním období prokazatelně neúmyslnou záměnou jednotlivých druhů, u kterých je tato záměna možná vzhledem k charakteru druhu zásob, například v důsledku různých rozměrů spojovacích materiálů nebo podobného balení zásob, bez vlivu na základ daně, protože na nákladovém účtu dojde pouze k analytickému přeúčtování. Jedná se o situaci, kdy jeden druh zásob materiálu chybí a druhý ve stejné míře přebývá v důsledku dřívějšího použití chybného analytického účtu, resp. zápisu na chybnou skladovou kartu. Manko a přebytek jsou tak pouze účetní, nikoliv faktické. Způsob provádění inventur je třeba vyhlásit vnitřním předpisem a uvést v inventurních soupisech.

Inventarizační rozdíly u pohledávek prakticky nevznikají, pokud jsou zjištěny nějaké rozdíly, jedná se zpravidla o chyby.

K inventarizaci patří i ověření ocenění majetku. Oceňování majetku řeší Zákon o ceně majetku č.151/1997 Sb. Cenou majetku se vyjadřuje jeho hodnota v penězích. Jedině peněžní vyjádření hodnoty majetku umožňuje porovnávat navzájem jednotlivé druhy majetku. Cena majetku umožňuje účtovat o majetku. V účetnictví se používají tyto druhy cen:

- **pořizovací cena** – je tvořena cenou majetku a ostatními náklady, které souvisí s pořízením tohoto majetku. Jedná se například o náklady na dopravu, pojistné, clo, montáž, uvedení do provozu atd.,
- **cena pořízení** – jedná se o cenu majetku bez nákladů, které souvisí s jeho pořízením,
- **reprodukční pořizovací cena** – cena, kterou by měl majetek v době, kdy se o něm účtuje. Tuto cenu stanovuje účetní jednotka sama nebo ji určí soudní znalec. Používá se k oceňování majetku, který byl pořízen již dříve a teprve nyní se o něm začíná

účtovat,

- **vlastní náklady** – cena je tvořena všemi přímými i nepřímými náklady vynaloženými na pořízení majetku. Jedná se například o spotřebu materiálu, mzdy zaměstnanců, spotřebu energie, odpisy majetku a jiné režijní náklady,
- **jmenovitá hodnota** – cena uvedená přímo na majetku.

U některých druhů majetku závisí jeho oceňování na způsobu pořízení majetku.

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek – majetek nakupovaný u dodavatele oceňujeme pořizovací cenou. Majetek získaný darem nebo vložený do podniku podnikatelem oceňujeme reprodukční pořizovací cenou. Majetek vytvořený vlastní činností oceňujeme vlastními náklady.

Dlouhodobý finanční majetek – oceňujeme pořizovací cenou.

Zásoby materiálů, surovin, obalů – oceňujeme pořizovací cenou při nákupu od dodavatele, reprodukční pořizovací cenou u zásob a ostatních získaných darem či vložených do podnikání, vlastními náklady u materiálů a ostatních zásob vytvořených vlastní činností.

Peněžní prostředky a ceniny – oceňujeme v nominální hodnotě.

Pohledávky a závazky – oceňujeme v nominální hodnotě.

Nedokončenou výrobu, polotovary vlastní výroby atd. - oceňujeme vlastními náklady.

Inventarizace má podle zákona o účetnictví dva základní úkoly – jednak ověření stavu majetku a závazků (porovnává se účetní a skutečný stav majetku a závazků; účetnictví musí odpovídat skutečnému stavu) a jednak ověření ocenění (respektuje se tzv. zásada opatrnosti viz dříve).

Instrumenty uvedené zásady opatrnosti jsou rezervy, odpisy a opravné položky.

Opravné položky se tvoří v případech přechodného snížení ocenění konkrétního majetku; při trvalém snížení ocenění (znehodnocení) je třeba majetek odepsat.

Opravné položky se mohou vyskytovat v zásadě u každého druhu majetku a každý druh majetku klade jiné nároky na odborné znalosti. Při provádění fyzických a dokladových inventur by měli být přítomni pracovníci, kteří jsou proškoleni a schopni posoudit tvorbu či čerpání opravných položek ke konkrétnímu majetku.

V případě zjištění, že dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek má významně vyšší cenu, než je cena vedená v účetnictví, potom se o zvýšení ocenění neúčtuje, ale tato informace se uvede v příloze v účetní závěrce. V případě snížení hodnoty majetku zvažujeme, zda se jedná

o snížení trvalé nebo přechodné. Jestliže je majetek trvale znehodnocen, potom je nutné ho z účetnictví vyřadit (odepsat). V případě přechodného snížení hodnoty tvoříme opravné položky ke konkrétnímu majetku. V následujícím období účetní jednotka zkoumá, zda dočasné snížení pominulo nebo se stalo trvalým. Pokud dočasné snížení pominulo, OP se zruší. Pokud je trvalé, OP se zruší a provede se trvalé snížení.

Opravné položky u zásob a jiného majetku se většinou vytváří z těchto důvodů

- v případech zásob, jejichž obrátka je malá nebo žádná a jejich možnost zpracování v účetní jednotce je velmi nízká; v tomto případě je nutné odhadnout jejich možnou prodejní cenu, a pokud je nižší než cena, za kterou jsou zásoby vedeny v účetnictví, je nutné rozdíl z tohoto ocenění vyjádřit opravnou položkou,
- v případech zcizení majetku, jestliže k datu uzavírání účetních knih není rozhodnuto o definitivním řešení tohoto zcizení,
- v případech znehodnocení majetku, kdy není k datu uzavírání účetních knih ještě známa výše znehodnocení v plném rozsahu.

V případech pochybných pohledávek (obtížně vymahatelných) se tvoří opravné položky k pohledávkám, které mohou být i daňově účinné (podle zákona o rezervách). Ostatní opravné položky k jinému majetku nejsou daňově účinné. Odpis pohledávek se provádí zpravidla na základě písemné informace právníka.

Inventarizace může poskytovat i informace o ochraně a zabezpečení majetku, o využití majetku, nebo o odpovědnosti zaměstnanců za svěřený majetek apod.

Vymezení dalších souvislostí při inventarizaci záleží na rozhodnutí každé účetní jednotky.

Účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu pěti let po jejím provedení.

Inventarizaci podléhá nejen majetek, ale i závazky (veškerá aktiva a pasiva), včetně skutečností účtovaných v knize podrozvahových účtů.

Jedním z předpokladů řádně provedené inventarizace veškerého majetku a závazků ve firmě je zpracování vnitřního předpisu o inventarizaci (se stanovením termínů, postupů, odpovědných osob atd.) a proškolení zaměstnanců, kteří budou účastni inventur a následně inventarizací a svými podpisy potvrdí svou odpovědnost za její řádné provedení.

Mezi hlavní body tohoto vnitřního předpisu patří zejména vymezení postupu při inventarizaci:

- podle konkrétního majetku rozhodnout o termínovém plánu inventur,
- rozhodnout o složení inventarizačních komisí,
- rozhodnout o formě inventurních soupisů a následně inventarizačních zápisů,
- stanovení norem přirozených úbytků zásob,
- stanovení zásad pro tvorbu a používání opravných položek a rezerv,
- postup při inventurách a inventarizaci,
- zabezpečení dalších souvislostí a informací, které by měla inventarizace zajišťovat (například přehled o využití majetku, přehled o zabezpečení majetku, náměty pro zkvalitnění evidence, přípravy na další inventarizaci apod.),
- zabezpečení uložení provedených inventarizací,

Účetní předpisy související s inventarizací – zejména:

- zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška),
- České účetní standardy pro podnikatele (ČÚS) – zejména č. 007, 004 a 005.

Inventarizační zápis

Platí zásada, že inventarizační rozdíly se vyúčtují do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku.

Výsledkem inventarizací majetku bývají zpravidla inventarizační zápisy podle konkrétního majetku doložené obratovou předvahou (dokládají účetní stav) a inventurními soupisy (dokládají skutečný stav).

3 Tvorba a použití opravných položek

3.1 Tvorba a zaúčtování opravných položek

Z účetního ale zejména daňového hlediska rozlišujeme dva druhy opravných položek – **zákonné opravné položky a ostatní opravné položky**.

Zákonné opravné položky – lze tvořit jen k pohledávkám, a to vždy pouze dle Zákona

o rezervách. Jejich tvorba (zvýšení) je daňově účinným nákladem podle § 24 odst. 2 písm. i) zákona č.586/1992 Sb. o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. Jejich zrušení (snížení) je taktéž daňově účinné podle obecných ustanovení § 23 odst. 2 a 10 téhož zákona. Jinak řečeno: účetní výsledek hospodaření se ohledně těchto položek nijak neupravuje pro účely daní z příjmu.

Účtují se na účty 391 – Opravné položky k pohledávkám - souvztažně s účtem 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek.

Zákonné opravné položky lze tvořit, zvyšovat, snižovat i rušit kdykoliv během zdaňovacího (účetního) období.

Tvorba zákonných opravných položek je vždy pouze právem poplatníka – účetní jednotky – a nikoli jeho povinností.

Ostatní opravné položky - jejich tvorba (zvýšení) není daňově účinným nákladem podle § 25 odst. 1 písm. v) ZDP. Jejich zrušení (snížení) také není daňově relevantní dle § 23 odst. 3 písm. c) bod 3 ZDP. Z účetního výsledku hospodaření je nutno tyto účetní položky vyloučit pro účely daní z příjmů. Účtují se podle druhu majetku – 09, 19, 29, 39 – proti nákladovým účtům 559 případně 589.

Z účetních předpisů vyplývá, že ostatní opravné položky se tvoří pouze ve vazbě na inventarizační zjištění, tedy jen k rozvahovému dni, k němuž se sestavuje účetní závěrka. Nelze je tak tvořit, zvyšovat ani snižovat v průběhu účetního období. V návaznosti na vyřazení předmětného majetku z účetnictví, například při prodeji zásob nebo postoupení pohledávky, je ovšem třeba ostatní opravné položky, které se k němu váží, ihned zrušit. Nemůže totiž existovat opravná položka k již neexistujícímu majetku. Ostatní opravné položky nemůže tvořit účetní jednotka vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (§ 9 a

§ 13a) Zákona o účetnictví. Tyto mohou tvořit jen zákonné OP, přičemž u nich nepůjde o porušení účetní metody oceňování a respektování zásady opatrnosti. To se týká zejména neauditovaných fyzických osob a neziskových organizací, ale již se to netýká např. s.r.o., třebaže sestavují účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu dle § 18 odst. 3 Zákona o účetnictví. Tvorba a zvýšení OP se účtuje na stejné nákladové účty jako jejich snížení a zrušení, což se podle § 58 odst. 1 písm. d) nepovažuje za porušení zákazu vzájemného zúčtování v účetnictví a v účetní závěrce. OP nesmí mít aktivní zůstatek – převis na straně MD – a nelze je tvořit pro zvýšení hodnoty majetku.

3.2 Podmínky použití opravných položek

Opravné položky se podle § 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb. vytvářejí pouze k účtům majetku - nikdy ne k účtům závazků – a to pouze v případech snížení ocenění majetku v účetnictví prokázaném na základě inventarizace majetku. Opravné položky se vytvářejí jen v případech, kdy snížení ocenění majetku v účetnictví není trvalého charakteru nebo když není snížení ocenění vyjádřeno jiným způsobem, například reálnou hodnotou. Pokud jde o trvalé snížení hodnoty majetku, účtuje se o odpisech nebo o vyřazení, spotřebě majetku. Při inventarizaci se posuzuje výše a odůvodněnost vytvoření opravných položek. Opravné položky se tvoří v případech, kdy účetní jednotka zjistí při inventarizaci dočasné snížení hodnoty majetku, přičemž toto není vyjádřeno jiným způsobem.

K účtování o opravných položkách je v rámci každé účtové třídy, ve které se účtuje o majetku (0 až 3), určena účtová skupina končící číslicí 9, a to takto :

účtová skupina 09 – Opravné položky k majetku

účtová skupina 19 – Opravné položky k zásobám

účtová skupina 29 – Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

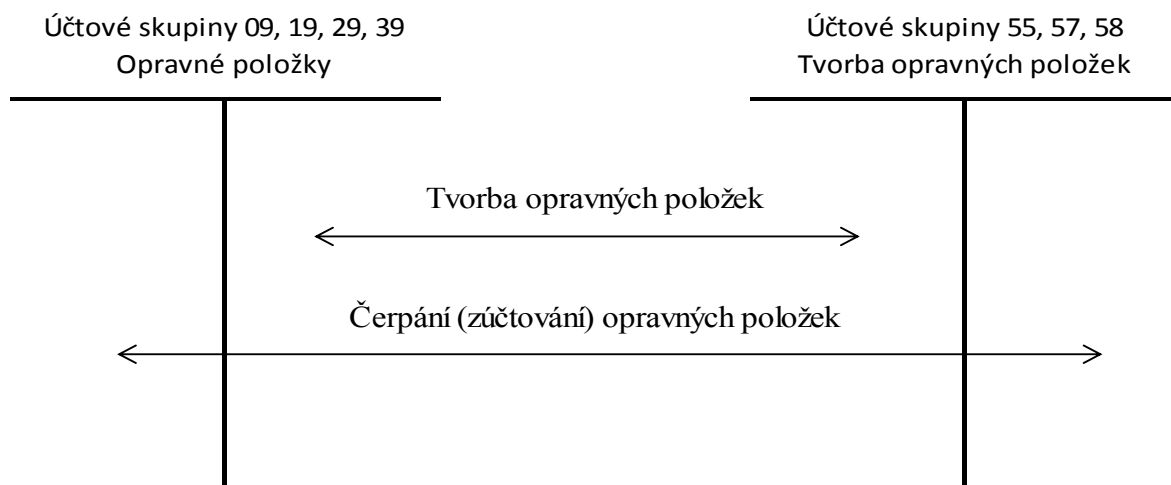
účtová skupina 39 – Opravné položky k zúčtovacím vztahům

Z pohledu daně z příjmů musíme zdůraznit, že tvorba opravných položek je, až na výjimky, nedaňovým nákladem. Základ daně neovlivní ani tvorba opravných položek, ani jejich snížení či zrušení. V obou případech dojde pouze ke snížení či zvýšení výsledku hospodaření.

Tvorba opravných položek je nákladem, o kterém se účtuje souvztažně s některým účtem výše uvedené účtové skupiny 09 až 39 na straně MD účtu účtové skupiny 55. Zpravidla se jedná o účty 558 – Tvorba zákonných opravných položek a 559 – Tvorba účetních

opravných položek. Obecné účty tvorby a čerpání opravných položek znázorňuje schéma 3.1. O snížení a zrušení opravných položek se účtuje na straně D téhož nákladového účtu. Je tomu tak na rozdíl od postupů účtování do konce roku 2002, kde se o snížení či zrušení opravných položek účtovalo jako o výnosu na účtech 658 a 659.

Schéma 3.1 - obecné účty tvorby a čerpání opravných položek

Zdroj: vlastní zpracování

Opravná položka nesmí mít aktivní zůstatek a nelze ji tvořit ke zvýšení hodnoty majetku. Kromě již zmíněné vyhlášky č. 500/2002 Sb. §55 upravují problematiku opravných položek České účetní standardy č. 005 – Opravné položky a č. 019 – Náklady a výnosy.

3.3 Zrušení (snížení) opravných položek

Pro zrušení opravných položek platí, že se zruší, pominou-li důvody pro jejich existenci nebo pokud pohledávka, k níž byla opravná položka vytvořena, byla promlčena, popřípadě nastaly důvody, při nichž se odpis pohledávky považuje za výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle příslušných ustanovení ZDP.

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, které jsou daňově účinným nákladem, mohou tvořit poplatníci daně z příjmu, kteří vedou účetnictví až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku, která podle § 136 odst. 3 insolvenčního zákona nesmí být kratší než 30 dnů a delší než 2 měsíce, nebo do konce lhůty 30 dnů podle § 136 odst. 4 IZ, spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení, a to v období, za které se podává daňové přiznání a v němž byly přihlášeny. Byla-li povolena reorganizace, namísto přihlášky pohledávky, stačí, že

dlužník věřitelovu pohledávku správně uvedl v seznamu svých závazků podle § 319 odst. 2 IZ, který je povinnou přílohou k návrhu dlužníka na povolení reorganizace insolvenčním soudem.

Opravná položka k pohledávkám v insolvenčním řízení se zruší v návaznosti na výsledky tohoto řízení, což znamená :

- rozhodnutím o ukončení konkursu po splnění rozvrhového usnesení,
- neprohlášením úpadku,
- předčasným zastavením insolvenčního řízení,
- tzv. zpětvzetím insolvenčního návrhu,
- popřípadě, když z jiného důvodu přestane být vedeno insolvenční řízení proti dlužníkovi.

O snížení a zrušení opravných položek se účtuje na straně DAL nákladových účtů 558 - – Tvorba zákonných opravných položek a 559 – Tvorba účetních opravných položek. Je tomu tak na rozdíl od postupů účtování do konce roku 2002, kde se o snížení či zrušení opravných položek účtovalo jako o výnosu na účtech 658 a 659.

3.4 Opravné položky k dlouhodobému majetku

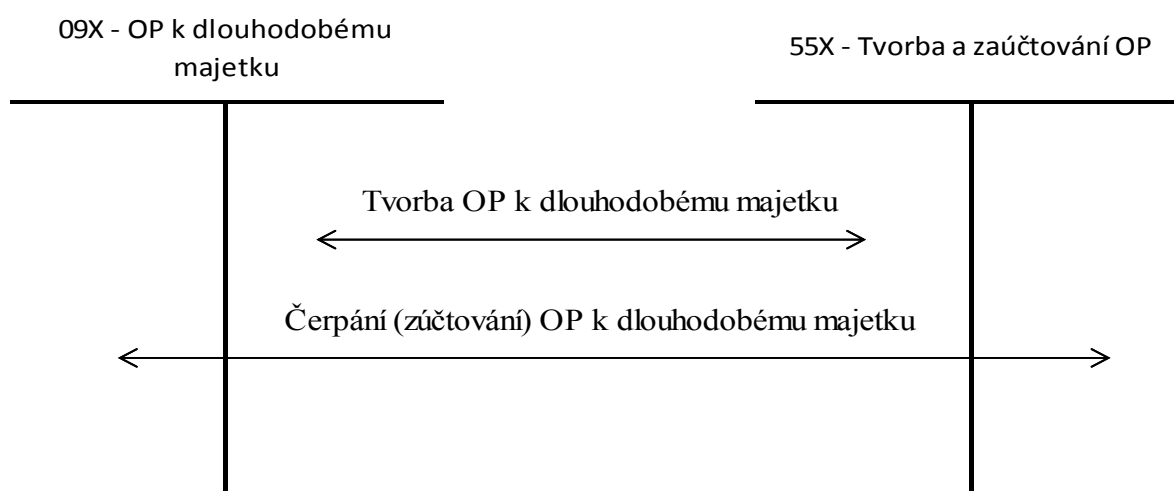
Účetní předpisy ovšem vyžadují, aby firmy vedoucí účetnictví v plném rozsahu tvořily OP při jakémkoli odhalení přechodného snížení hodnoty majetku, nejen při splnění speciálních podmínek ZoR u pohledávek. Jedná se o tzv. ostatní opravné položky (čistě účetní a tedy nedaňové). Tyto OP je nutno tvořit téměř k veškerému majetku, avšak nejčastěji k jejich tvorbě opět dochází u pohledávek. Účtování tvorby a čerpání OP k dlouhodobému majetku zachycuje schéma 3.2.

Ostatní OP tvoříme u dlouhodobého majetku :

- při jeho zcizení, kdy k datu účetní závěrky není známo vyjádření policie a účetní jednotka tedy nemá dostatek informací o tom, zda majetek získá zpět nebo zda jej bude pro poškození opravit atp.,
- kvůli poškození (závadám) a jiným dlouhodobějším problémům s užíváním majetku, kdy není ještě k datu inventarizace rozhodnuto, jestli bude majetek vyřazen nebo opraven,

- pokud se vyskytly potíže snižující dočasně využitelnosti nemovitosti - nutnost přerušit výstavbu nebo úpravy pozemků kvůli geologickému či archeologickému průzkumu, pro zpochybnění vlastnických práv, nedostatek peněz, popřípadě kvůli spornému rozhodnutí státní správy o přerušení či ukončení prací,
- vzniknou-li pochybnosti ohledně řádného vrácení finančních prostředků uložených na termínovaných či jinak limitovaných vkladech.

Schéma 3.2 - účtování tvorby a čerpání OP k dlouhodobému majetku

Zdroj: vlastní zpracování

3.5 Opravné položky k zásobám

Jak už bylo výše uvedeno, opravné položky k zásobám patří mezi ostatní (čistě účetní) OP.

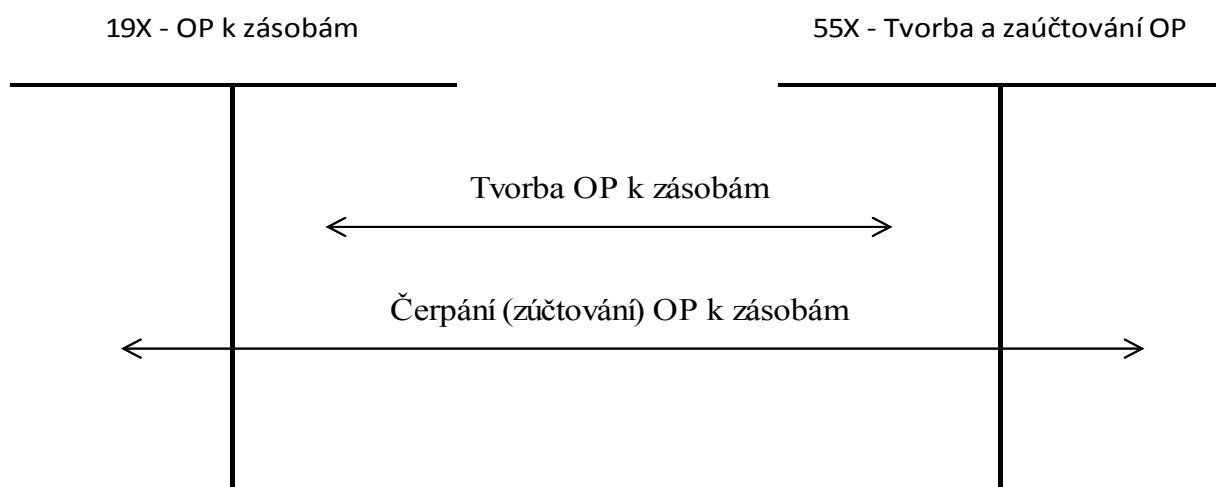
Důvodem tvorby těchto opravných položek u zásob bývá především :

- snížení účetního ocenění z důvodu nižší prodejní ceny (poptávky) u tzv. sezónního zboží,
- prodejnost zásob je časově limitována předpisy a normami a zřejmě tyto zásoby nebudou v této lhůtě prodány (např. u potravin),
- nástup konkurenčního výrobku s vyššími užitnými hodnotami, a proto se uvažuje o akčním výprodeji,
- jedná-li se o pomalu obrátkové nebo bezobrátkové zásoby, u nichž je další možnost využití poměrně malá,

- dlouhé skladování přebytných zásob včetně chátrajících a zastaralých náhradních dílů apod.

Opravné položky k zásobám účtujeme ve skupině 19x a tvoří se k materiálu, k nedokončené výrobě, k polotovarům vlastní výroby, k výrobkům, ke zvířatům, ke zboží či k poskytnutým zálohám na zásoby. Účtování tvorby a čerpání OP k zásobám je znázorněno na schématu 3.3. Zákon o daních z příjmů neuvádí tyto OP jako daňově uznatelný náklad.

Schéma 3.3 účtování tvorby a čerpání OP k zásobám

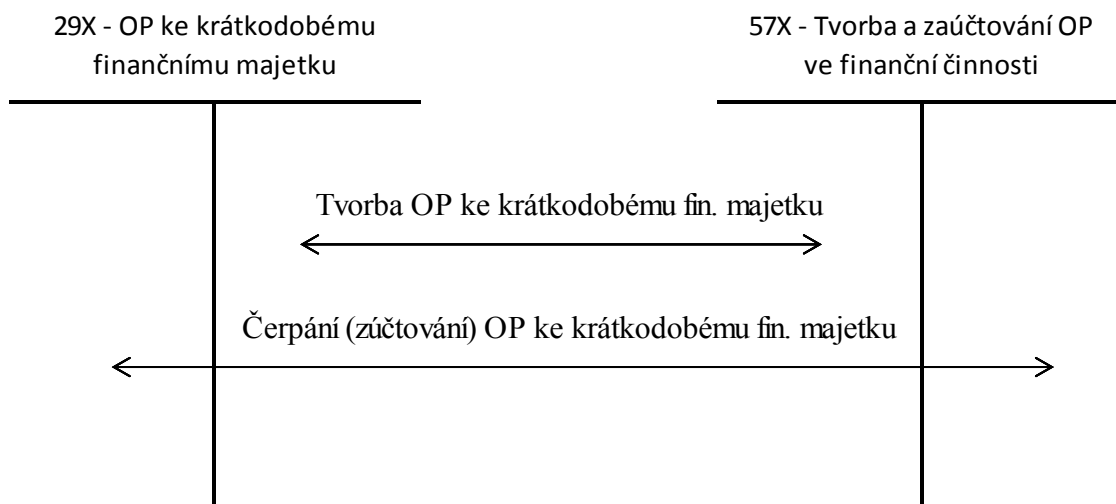

Zdroj: vlastní zpracování

3.6 Opravné položky k finančnímu majetku

Jen výjimečně se setkáme s ostatními OP u finančního majetku, třebaže například u akcií obchodovatelných na burze dochází k přechodnému snížení hodnoty v praxi poměrně často. Je tomu tak zejména proto, že v souladu s §55 odst. 1 VÚ se OP vytvářejí jen v případech, kdy snížení ocenění majetku v účetnictví není již vyjádřeno jiným způsobem, například reálnou hodnotou. Znázornění účtování OP ke krátkodobému finančnímu majetku ilustruje schéma č. 3.4.

Schéma 3.4 účtování OP ke krátkodobému finančnímu majetku

Zdroj: vlastní zpracování

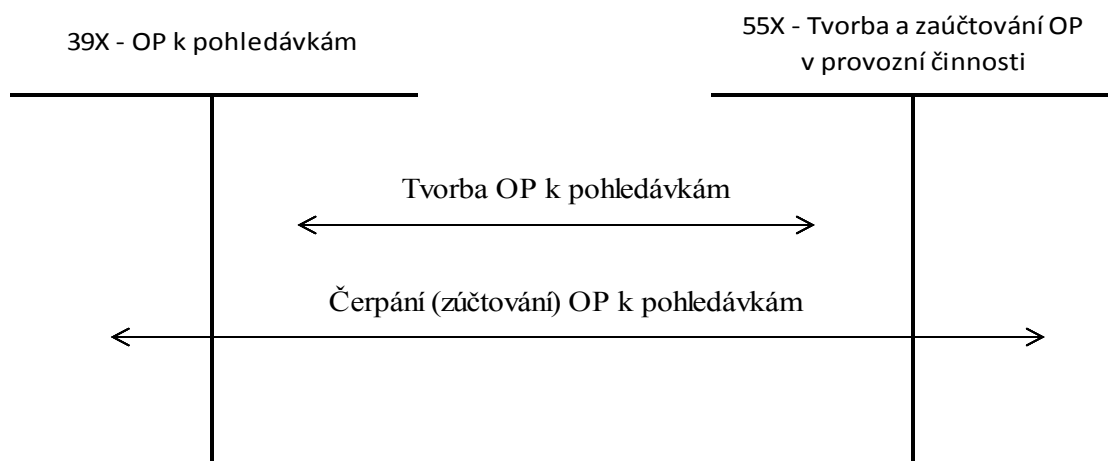
3.7 Opravné položky k pohledávkám

Pouze k pohledávkám lze tvořit zákonné neboli daňové OP, a to podle Zákona o rezervách. Tento zákon umožňuje tvořit šest druhů zákonných OP :

- bankovní OP k nepromlčeným pohledávkám z úvěrů (§ 5),
- OP spořitelních a úvěrových družstev a ostatních finančních institucí k pohledávkám z úvěrů nebo půjček občanů (§ 5a),
- OP k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8),
- OP k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12. 1994 (§ 8a),
- OP k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh (§ 8b),
- OP k relativně malým pohledávkám do 30 000 Kč (§ 8c).

Znázornění zaúčtování OP k pohledávkám ilustruje schéma č. 3.5.

Schéma 3.5 - zaúčtování OP k pohledávkám

Zdroj: vlastní zpracování

Jejich tvorba (zvýšení) je daňově účinným nákladem dle § 24 odst. 2 písm. i) ZDP. Jejich zrušení (snížení) je daňovým nákladem dle § 23 odst. 2 a 10 ZDP. Účetní výsledek hospodaření se tedy nijak neupravuje pro účely daní z příjmu.

Nejvýznamnější pro běžné podnikání jsou zákonné OP k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12. 1994, k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh a k relativně malým pohledávkám do 30 000,- Kč.

Zákonné OP jsou sice jen dočasné, protože jako všechny OP – zákonné i ostatní – jsou tvořeny pouze na přechodnou dobu, ovšem z pohledu daní z příjmů mají tyto zákonné OP tři podstatné výhody :

- snižují daňový základ zvýšený vznikem neinkasované pohledávky (§ 24 odst. 2 písm. i) ZDP,
- při postoupení pohledávky zvyšuje zákonná OP její daňovou hodnotu (§ 24 odst. 2 písm. s) ZDP,
- odpis pohledávky je až do výše její zákonné OP daňovým nákladem (§ 24 odst. 2 písm. y) ZDP.

U insolvenčních zákonných OP jsou tyto daňové výhody maximalizovány tím, že zákonná OP se tvoří prakticky ihned (při splnění podmínek ZoR), a to až v nejvyšší možné výši 100% neuhrazené aktuální rozvahové hodnoty pohledávky.

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, které jsou daňově účinným nákladem, mohou tvořit poplatníci daně z příjmu, kteří vedou účetnictví až do výše

rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku, která podle § 136 odst. 3 insolvenčního zákona č.192/2006 Sb. nesmí být kratší než 30 dnů a delší než 2 měsíce, nebo do konce lhůty 30 dnů podle § 136 odst. 4 IZ, spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení, a to v období, za které se podává daňové přiznání a v němž byly přihlášeny. Byla-li povolena reorganizace namísto přihlášky pohledávky, stačí, že dlužník věřitelovu pohledávku správně uvedl v seznamu svých závazků podle § 319 odst. 2 IZ, který je povinnou přílohou k návrhu dlužníka na povolení reorganizace insolvenčním soudem.

Pro účely Zákona o rezervách se rozvahovou hodnotou pohledávky rozumí jmenovitá hodnota nebo pořizovací cena pohledávky zaúčtovaná na rozvahových účtech poplatníka bez vlivu změny reálné hodnoty (oceňovacího rozdílu) nebo vedená v prokazatelné evidenci podle § 3 odst.3.

Pro tvorbu insolvenčních zákonných OP jsou stanovena pravidla, která platí pro téměř všechny druhy zákonných OP.

Podmínka zaúčtování, zaevidování pohledávky a zákonné OP – pohledávka a k ní vytvořená zákonná OP musejí být zaúčtovány na rozvahových účtech poplatníka. Pokud uplatňuje Mezinárodní účetní standardy, musí vést evidenci pohledávek a OP (§ 3 odst. 3 ZoR).

Zákonné OP lze tvořit pouze k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12. 1994 - splatnost pohledávky zpravidla odpovídá datu, do kdy měl odběratel dodavateli za plnění zaplatit. Promlčecí doba obchodně-právních vztahů jsou 4 roky (v občanském právu 3 roky), existují ale i výjimky. Po dobu insolvenčního řízení neběží promlčecí lhůta.

Pohledávka musí být při vzniku zdanitelným výnosem – zkoumá se stav v okamžiku vzniku pohledávky. Toto musíme řešit především při nabytí pohledávek postoupením. Kromě účtování do výnosů při vzniku pohledávky současně nesmí jít o příjem :

- osvobozený od daně z příjmu,
- nezahrnovaný do základu daně z příjmu,
- zahrnovaný do samostatného základu daně z příjmu,
- zahrnovaný do základu daně pro zvláštní sazbu.

Věcně vyloučené pohledávky – zákonné OP se netvoří k pohledávkám vzniklým z titulu cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, úvěrů a půjček, ručení, záloh, plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty společnosti, smluvních pokut, úroků a poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů, k pohledávkám nabytým bezúplatně a k souboru pohledávek. Daňově účinné nejsou zákonné OP k pohledávce nabyté vkladem (§ 25 odst. 1 písm. Zc) ZD).

Úhrada za pořízení cizí pohledávky – při nabytí pohledávky postoupením může postupník tvořit zákonné OP pouze pokud postupitel uhradil celou její pořizovací cenu.

Ke zmírnění daňového postižení účtujícího věřitele (v případě, že dlužník není v insolvenčním řízení) slouží další typ zákonných OP, které se tvoří postupně v závislosti na době splatnosti pohledávky. Těmto zákonným OP se přezdívá „časové“. Podmínkou zde není jen dostatečná doba splatnosti, ale také to, že ohledně dané pohledávky bylo zahájeno řízení :

- rozhodčí dle § 14 zákona č. 216/1994 Sb.,
- soudní dle zákona č. 99/1963 Sb.,
- správní dle zákona č. 500/2004 Sb.

Těchto řízení se věřitel musí řádně účastnit.

Jedinou výjimkou, kde na účasti na řízení nezáleží, jsou pohledávky, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku nepřesáhla 200 000 Kč, a věřitel se u nich spokojí s časovou zákonnou OP 20%.

Časové zákonné OP nelze uplatnit u pohledávek již v minulosti odepsaných na vrub výsledků hospodaření nebo vzniklých za společníky, akcionáře, členy družstev, za upsaný kapitál nebo mezi spojenými osobami dle § 23 odst. 7 ZDP.

Časové zákonné OP k pohledávkám zachycuje podrobně dle měsíců včetně procent tab. 3.1.

Tab. 3.1 časově zákonné OP k pohledávkám

Po splatnosti	Pohledávky při vzniku do 200 000,- Kč	Pohledávky při vzniku nad 200 000,- Kč	OP až do výše
6 měsíců	žádná dodatečná podmínka	o pohledávce bylo zahájeno	20,00%
12 měsíců	o pohledávce bylo zahájeno	řízení : rozhodčí	33,00%
18 měsíců	řízení : rozhodčí	soudní	50,00%
24 měsíců	soudní nebo	správní	66,00%
30 měsíců	správní	kterého se věřitel řádně účastní	80,00%
36 měsíců	kterého se věřitel řádně účastní		100,00%

Zdroj: vlastní zpracování

Tvorba časových OP je dále podmíněna za situace, kdy mezi věřitelem a dlužníkem existují současně protisměrné pohledávky a závazky. Věřitel nesmí tvořit zákonné OP k pohledávkám, jestliže má k dlužníkovi současně splatné závazky a neprovede vzájemný zápočet pohledávek a závazků.

I u časových OP musíme pamatovat na obecnou podmínku tvorby zákonných OP k pohledávkám nabytým postoupením. Podle § 2 odst. 3 ZoR může postupník tvořit zákonné OP k rozvahové hodnotě pohledávky pouze tehdy, pokud uhradil její celou pořizovací cenu.

Podle § 8a odst. 4 ZoR je nutno zákonné časové OP zrušit, pokud pominou důvody pro jejich existenci, tedy jestli byla pohledávka uhrazena, postoupena, odepsána; pohledávka, k níž byla OP vytvořena, se promlčela, nastaly důvody, za nichž se odpis pohledávky považuje za daňový náklad dle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP.

Abychom mohli provést daňově účinný odpis pohledávky, musíme naplnit určité podmínky týkající se předmětné pohledávky a dlužníka.

Od roku 2012 jsou účinné tyto podmínky u pohledávek:

- při vzniku pohledávky bylo účtováno o výnosech,
- takto vzniklý příjem nebyl osvobozen od daně,
- k pohledávce lze uplatňovat zákonné OP nebo je nelze tvořit jen proto, že od její

splatnosti uplynulo méně než 6 měsíců nebo se jedná o pohledávku se jmenovitou hodnotou v okamžiku vzniku vyšší než 200 000 Kč, ohledně které nebylo zahájeno rozhodčí, soudní ani správní řízení.

Dále je potřeba naplnit alespoň jednu z podmínek týkajících se dlužníka :

- soud u něho zrušil konkurz proto, že jeho majetek je zcela nepostačující,
- je v úpadku nebo mu úpadek hrozí,
- zemřel a pohledávka nemohla být uspokojena ani v dědickém řízení,
- byl právnickou osobou a zanikl bez právního zástupce,
- na jeho majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba,
- jeho majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí.

Od 1.1. 2015 pak nabyde účinnosti změna zákona č. 458/2011 Sb., kde ZoR se týká 9 novelizačních bodů a 2 přechodných ustanovení.

Změní se podmínky tvorby zákonných opravných položek kampaňek a ostatních finančních institucí, bude vyloučena tvorba daňových opravných položek k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení u pohledávek mezi spojenými osobami a zjednoduší se systém tvorby časových opravných položek podle § 8a ZoR. Účtujícími věřiteli bude možno OP tvořit k nepromlčeným pohledávkám až do výše 50% neuhrazené podrozvahové hodnoty, pokud od splatnosti pohledávky uplynulo více než 18 měsíců a až do výše 100%, pokud po splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Podmínka aktivního vymáhání se nově omezí pouze na pohledávky nabyté postoupením, jejichž rozvahová hodnota bez příslušenství při vzniku přesáhla 200 000 Kč.

Dle § 8b ZoR lze tvořit zákonné „ručitelské“ opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh. Tyto OP mohou vytvářet poplatníci daně z příjmu, kteří vedou účetnictví a kteří podle celního zákona ručí za celní dluh, k pohledávkám vzniklým z titulu ručení za celní dluh podle § 254 a násl. celního zákona č. 13/1993 Sb. O možnost ručení za celní dluh je třeba písemně požádat příslušný celní orgán. Zajištěním celního dluhu se rozumí zajištění cla daní při dovozu zboží a toto může být učiněno : převodem příslušné částky na účet celního orgánu (celní jistota), nebo globálním ručením za celní dluh, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné nebo několika operací prováděných jedním dlužníkem („globální záruka“), anebo individuálně za celní dluh, který vznikl nebo by mohl vzniknout u jedné operace prováděné jedním dlužníkem („individuální záruka“) a to buď s použitím záruční

listiny, nebo záručního dokladu, případně zástavního práva.

Ručitelem může být pouze třetí osoba se sídlem nebo trvalým pobytem v EU, rozdílná od dlužníka, jíž povolil být ručitelem příslušný celní orgán na žádost :

- budoucího uživatele globální záruky, pokud má být poskytnuta globální záruka,
- budoucího ručitele, pokud má být poskytnuta individuální záruka s použitím záručního dokladu,
- dlužníka nebo osoby, která by se dlužníkem mohla stát, pokud má být poskytnuta individuální záruka s použitím záruční listiny.

O povolení ručitele a užívání globální záruky rozhoduje celní ředitelství, v jehož územní působnosti se mají uskutečnit operace, pro které je zajištění celního dluhu požadováno. O povolení ručitele pro individuální zajištění celního dluhu s použitím záručního dokladu rozhoduje Generální ředitelství cel.

Celní úřad doručí platební výměr o vyměření cla a daní ručiteli v případě, bylo-li vymáhání celního dluhu na společných a nerozdílných dlužnících neúspěšné.

Ručitelem zajišťujícím celní dluh za dovozce je zpravidla specializovaná firma zabývající se spedicí, tzn. zajišťováním přepravních a návazných výkonů. Celní úřad požaduje splnění celního dluhu ihned po ručiteli pokud :

- tak stanoví mezinárodní smlouva,
- bylo-li vymáhání dlužného cla a daní po společných a nerozdílných dlužnících vzhledem k jejich majetkové a finanční situaci marné nebo s ohledem na náklady vymáhání nevhodné,
- zjistí-li, že byl podán návrh na prohlášení konkurzu na majetek některého ze společných a nerozdílných dlužníků, nebo byl takový konkurz vyhlášen a nemá nárok na oddělené uspokojení.

Věcné omezení pak spočívá ve třech podmínkách :

- i tyto zákonné OP je nutno tvořit v souladu s §8 nebo §8a ZoR, tj. buď jako insolvenční OP jednorázově až do 100% hodnoty pohledávky, je-li dlužník v insolvenčním řízení, nebo časovou OP postupně ve vazbě na dobu splatnosti pohledávky a účast věřitele v řízení o ní,
- lze je vytvářet jen do výše hodnoty pohledávky odpovídající provedené úhradě celního

dluhu,

- ručitel je nemůže vytvářet ze splnění pohledávky z titulu ručení, pokud celní dluh za dlužníka nesplní v době splatnosti určené celními orgány. Od roku 2006 přibyla nová možnost zákonných OP, přičemž aktuální znění §8 c ZoR zní :

„Nepostupuje-li poplatník u nepromlčené pohledávky podle § 5, 5a, 6, 8a a 8b (poznámka: netvoří-li zákonnou OP podle jiného ustanovení ZoR), může v období, ve kterém se podává daňové přiznání, vytvořit opravnou položku až do výše 100% její neuhrazené rozvahové hodnoty bez příslušenství pouze v případě, že :

a) se nejedná o pohledávku vymezenou v § 8a odst. 4 (tj. za upsaný vlastní kapitál a mezi spojenými osobami),

b) rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku nepřesáhne částku 30 000 Kč,

c) od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo nejméně 12 měsíců,

d) celková hodnota pohledávek bez příslušenství vzniklých vůči témuž dlužníkovi, u nichž uplatňuje postup podle tohoto ustanovení, nepřesáhne za období, za které se podává daňové přiznání, částku 30 000 Kč.

O pohledávce, k níž byla tvořena OP podle tohoto ustanovení, je nutno vést samostatnou evidenci“.

Předpokladem pro využití tohoto typu zákonné OP je současné splnění všech čtyř podmínek a) až d). První předchází spekulacím mezi spojenými osobami. U druhé je vedle limitu 30 000 Kč za každou posuzovanou pohledávku podstatné, že se zkoumá zpětně ke vzniku pohledávky, na což musíme dávat bedlivý pozor u postoupení. Třetí podmínka – uplynutí 12-ti měsíců po splatnosti – potvrzuje, že se jedná prakticky o nedobytnou pohledávku. Nejvíce potíží v praxi způsobuje podmínka čtvrtá. Tady je nutno si uvědomit, že se jedná o „roční“ limit týkající se pouze těchto „malých“ zákonných OP k malým pohledávkám vůči jednomu dlužníkovi. Pokud má věřitel vůči dlužníkovi např. tři pohledávky v jednotlivých hodnotách 15 000 Kč, může v jednom „roce“ vytvořit malou OP maximálně na dvě z nich (do úhrnu 30 000 Kč), o třetí se musí soudit nebo vystačit s časovou OP 20%.

Požadovanou samostatnou evidenci ZoR nijak neupřesňuje. Záleží tedy jen na poplatníkovi, jakou formu evidence zvolí.

4 Praktické příklady tvorby opravných položek

4.1 Obecné příklady tvorby opravných položek

Příklad ostatní OP k odepisovanému DHM :

Zadání: Obchodní společnosti zabývající se mezinárodní přepravou havaroval v prosince 2011 kamion, jehož aktuální účetní zůstatková hodnota činí 1 000 000 Kč, zatímco po nehodě došlo k výraznému snížení reálné hodnoty na 600 000 Kč. Účetní jednotka v souladu s odpisovým plánem tento DHM odepisuje rovnoměrnými účetními odpisy 100 000 Kč ročně, resp. za účetní období 12 měsíců.

Protože firma naplánovala v roce 2012 opravu kamionu, došlo jeho havárií jen k přechodnému snížení hodnoty majetku, které nelze řešit mimořádným zvýšením účetních opravek (odpisů) za rok 2011, což by byl nevratný proces snižující účetní hodnotu kamionu trvale. Proto bylo rozhodnuto o vytvoření ostatní, čistě účetní OP na dočasně sníženou hodnotu tohoto DHM o 400 000 Kč.

Řešení: V účetní závěrce za účetní období 2011 tak bude vedle pravidelného odpisu kamionu 100 000 Kč, zaúčtována také tvorba ostatní OP 300 000 Kč. Po opravě tohoto majetku v roce 2012 bude tato ostatní OP zrušena. Znázorněno v tab. 4.1. Tím se účetní hodnota havarovaného auta po opravě vrátí na její původní výši samozřejmě s přihlédnutím k trvale probíhající amortizaci vyjádřené odpisy.

Tab. 4.1 k příkladu ostatních OP k DHM

Datum	Popis	Kč	MD	D
2011	Odpis	100 000	551	082
2011	Tvorba OP	300 000	559	092
2012	Oprava	400 000	511	325
2012	Zrušení OP	300 000	092	559

Zdroj: vlastní zpracování

Tvorba ostatní OP k DHM není daňovým nákladem, proto bude nutno pro účely daně z příjmu za rok 2011 zvýšit účetní výsledek hospodaření o 400 000 Kč a naopak za rok 2012 bude o totéž základ daně snížen.

Příklad ostatní OP k zásobám :

Zadání: Obchodní společnost provozuje síť maloobchodních prodejen potravin. Jejím účetním obdobím je kalendářní rok a o zásobách účtuje způsobem A. Při inventarizaci v prosinci 2011 zjistí, že u části z nich v účetním ocenění (pořizovací ceně) 1 milion Kč skončí doba použitelnosti v lednu 2012. Protože se inventarizační komise obává, že se všechny tyto potraviny v termínu neprodají, doporučí vytvoření OP ve výši 40%. V lednu 2012 se z těchto potravin prodala jen polovina, zbytek bylo nutno zlikvidovat, což ale bude představovat daňově účinný náklad poplatníka dle § 24 odst. 2 písm. zg) ZDP.

Tab. 4.2 k příkladu OP k zásobám

Datum	Popis	Kč	MD	D
31.12.2011	Tvorba OP	400 000,00	559	196
17.1.2012	Prodej potravin za leden dle PPD	5 000 000,00	211	604
31.1.2012	Úbytek prodaného zboží dle výdejky	4 000 000,00	504	132
1.2.2012	Likvidace neprodejných potravin po datu použitelnosti	500 000,00	549	132
31.12.2012	Zrušení OP k vyřazeným potravinám	200 000,00	196	559

Zdroj: vlastní zpracování

Řešení: Tvorba ostatní OP k zásobám není daňovým nákladem, tudíž bude nutné zvýšit účetní výsledek hospodaření o 400 000 Kč pro účely daně z příjmu za rok 2011. Naopak za rok 2012 bude o 200 000 Kč základ daně snížen. Podrobnější zaúčtování příkladu OP k zásobám znázorňuje tab. 4.2.

Příklad ostatní OP ke krátkodobému finančnímu majetku :

Zadání: Společnost investovala v roce 2011 částku 500 000 Kč do veřejně obchodovatelných akcií firmy ABC a částku 500 000 Kč do krátkodobého podnikového dluhopisu emitovaného firmou RST, která se zabývá perspektivní technologií výroby energie. K datu účetní závěrky bylo v rámci inventarizace zjištěno, že aktuální tržní hodnota držených akcií poklesla na částku 400 000 Kč a z důvodu nevyjasněné licence k technologiím firmy RST je vážně ohrožena splatnost jejich dluhopisů. Podrobnější zaúčtování příkladu OP ke krátkodobému finančnímu majetku znázorňuje tab. 4.3.

Tab. 4.3 k příkladu OP ke krátkodobému finančnímu majetku

Datum	Popis	Kč	MD	D
31.12.2011	Oceňovací rozdíl ze změny reálné hodnoty akcií A	100 000,00	564	251
31.12.2011	Tvorba 100% OP k ročnímu podnikovému dluhopisů B	500 000,00	579	291
leden - prosinec 2012	Prodej akcií firmy A	700 000,00	378	661
	Úbytek prodaných akcií firmy A	400 000,00	561	251
	Inkaso dluhopisů firmy B při splatnosti	500 000,00	221	256
	Zrušení OP k inkasovaným dluhopisům	500 000,00	291	579

Zdroj: vlastní zpracování

Řešení: Zatímco snížení aktuálního ocenění akcií bude vyjádřeno účtováním o změně jejich reálné hodnoty, u dluhopisů držených do splatnosti toto řešení využít nelze. Ke zrealnění účetnictví je nutno ale vyjádřit i toto přechodné snížení hodnoty krátkodobého finančního majetku. Bude proto využita opravná položka.

Příklad insolvenční zákonné OP :

Zadání: Věřitel vedoucí účetnictví měl obdržet od dlužníka 100 000 Kč v prosinci 2010. Dlužník ale nic neuhradil, a tak firma vyhledala dalšího věřitele (musí být alespoň 2) a v květnu 2011 podala insolvenční návrh, kterému insolvenční soud vyhověl a rozhodl, že úpadek dlužníka bude řešen konkurzem.

Řešení: Věřitel by tak mohl v roce 2011 vytvořit insolvenční zákonnou OP ve výši 100% neuhrazené pohledávky. Insolvenční řízení bude s dlužníkem ukončeno např. v dubnu 2012, přičemž podle rozvrhového usnesení soudu vyplatí insolvenční správce věřiteli jen 10% hodnoty přihlášené pohledávky tj. 10 000 Kč. Podrobnější zaúčtování příkladu k insolvenční zákonné OP znázorňuje tab. 4.4.

Tab. 4.4 k příkladu k insolvenční zákonné OP

Rok	Popis účetního případu věřitele	Kč	MD	D
2010	Vznik pohledávky	100 000,00	311.x	604
2011	Tvorba 100% zákonné OP	100 000,00	558	391
2011	Analytické odlišení ins.pohl.	100 000,00	311.y	311.x
2012	Úhrada části pohl.ins.správcem dle BV	10 000,00	221	311.y
2012	Odpis pohl.dle §24 odst.2 y) ZDP	90 000,00	546	311.y
2012	Zrušení insolvenční OP	100 000,00	391	558

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2010 ovlivní hospodářský výsledek a daňový výnos z prodeje zboží ve výši 100 000 Kč. V roce 2011 sníží hospodářský výsledek i daňový základ tvorba opravné položky ve výši 100 000 Kč. Při ukončení konkurzu v roce 2012 ovlivní výsledek hospodaření a daňový základ výnos ze zrušení opravné položky ve výši 100 000 Kč a náklad z odpisu zbývajících, neuhrazené části pohledávky ve výši 90 000 Kč. V průběhu tří let je celkový daňový dopad tohoto případu 10 000 Kč.

Dle údajů Českého statistického úřadu je průměrná výtěžnost konkurzů 3 až 5% - díky ZoR, který umožňuje tvorbu OP k pohledávkám v konkurzu, je i daňové zatížení věřitelů adekvátní tomuto skutečnému výnosu z pohledávek.

4.2 Představení zkoumané společnosti

V praktické části bych kromě obecných příkladů OP chtěla představit společnost AMKOR Trading, s.r.o. a poukázat, jak jsou v této společnosti tvořeny či netvořeny opravné položky a případně v ní aplikovat některá má doporučení k této problematice.

Společnost AMKOR Trading, s.r.o. působí na trhu již 15 let v oblasti importu chladících, mrazících a gastronomických zařízení. Nabízí kompletní sortiment vybavení obchodů a gastronomických provozů včetně návrhu, montáže, servisu a zaškolení obsluhy. Snahou firmy AMKOR Trading, s.r.o. je nabídnout obchodním partnerům co nejširší sortiment s důrazem na funkčnost, spolehlivost a hlavně nízkou cenovou hladinu. Společnost dodává zboží firmám v rámci Evropské unie, ale hlavní odběratelé jsou z České republiky. Svůj prodej realizuje

prostřednictvím velkoobchodů. Specializuje se však i na přímé zákazníky v rámci řetězců jakými jsou: PAP OIL, Tchibo, UGO juce, Těšínské jatky, COOP, TEMPO Opava, Kostelecké uzeniny a.s. atd. a také na malé spotřebitele.

Nedílnou součástí je tvorba cen takovým způsobem, aby byla dostatečná marže pro pokrytí nákladů a tvorbu zisku, ale nesmí pominout cenovou situaci na trhu, která se neustále mění.

Firma AMKOR Trading, s.r.o. má šest zaměstnanců, což nám naznačuje, že jde o malou firmu, avšak přesto prosperuje již 15let. Vlastní majetek v celkové pořizovací hodnotě 5 805 955 Kč. Z majetku můžeme jmenovat například velkou administrativní budovu včetně pozemku a parkoviště, druhá moderní budova je zrovna ve výstavbě a bude sloužit nejen jako „showroom“, ale také jako školicí středisko, kde budou pořádány kurzy vaření. Otevření tohoto centra je plánováno na letošní prázdninové měsíce. Společnost, jak jsem se již zmínila, není výrobcem, nýbrž prodejcem, a proto potřebuje i velký sklad, který k dnešnímu dni činí v zásobách 2 812 772 Kč, což je dle skladového výkazu 3 877 ks zboží různého druhu. Pro obchodní zástupce jsou důležitá vozidla, díky kterým mohou navštěvovat stávající zákazníky případně hledat nové. Firma AMKOR Trading, s.r.o. vlastní 7 vozidel, z čeho jedno bylo pořízeno v září 2012 a bude sloužit k přepravě zboží ke konečným zákazníkům. Dosažený obrat firmy byl k 31.12. 2012 24 181 200 Kč. Závazky společnosti jsou v celkové výši 1 809 750 Kč, z toho po splatnosti 286 750 Kč a na výše zmíněnou účetní jednotku není vedeno ani zahájeno žádné soudní řízení. Celkové pohledávky této firmy k 31.12. 2012 mají výši 3 426 934 Kč, z čeho pohledávky do splatnosti tvoří částku 2 376 395 Kč a po splatnosti 1 050 539 Kč. Soudně jsou vymáhány pohledávky v celkové hodnotě 728 043 Kč, které vznikly v letech 2007-2012.

Mým cílem je zjistit, jak si tato společnost vede z pohledu tvorby OP. Proto se nejdříve podívám, zdali má účetní jednotka nějaké účetní směrnice a pokud ano, jak v nich má ošetřen problém OP a zdali se jimi řídí. Vnitřní účetní směrnice by měly upravit postup činností kdo, kde, co, jak bude vykonávat a kdo je za co zodpovědný. Společnost AMKOR Trading, s.r.o. má vytvořené vnitropodnikové směrnice, avšak jsou velmi stručné a odtržené od praxe účetní jednotky a jsou neúplné, co se týče inventarizace a OP. OP má firma v těchto směrnících zpracovány pouze okrajově a jen na základě ZoR. Inventarizaci provádějí pouze jednou za rok a to k rozvahovému dni, což je pravděpodobně tím, že společnost je malá.

Dále se budu věnovat konkrétním příkladům a postupům výše zmiňované firmy a

doufám, že se mi podaří zachytit jejich postup dle vnitropodnikových předpisů.

4.3 Praktické příklady opravných položek v dané firmě

Prvním, na co se zaměřím u dané firmy, budou OP k pohledávkám. Jak je na první pohled znát, jsou to snad jediné OP, které firma tvoří zřejmě proto, že jsou daňovým nákladem. Proto popíši konkrétní příklad včetně příloh. Jelikož při dodávkách zboží se může stát, že odběratel neuhradí svůj závazek vůči účetní jednotce, vznikne firmě automaticky dluh a ona musí přistoupit k jeho vymáhání.

Zadání: Společnost AMKOR Trading, s.r.o., v roce 2011 dodala na základě písemné objednávky zboží svému dlouhodobému odběrateli Martinu Žižkovi – A1 gastro, který doposud řádně platil. Zákazník odebral následující zboží: 1ks – 000.BEK-150.2W elektrický varný kotel v celkové hodnotě bez DPH 54 150 Kč a v roce 2011 daň činila 20 %, což je 10 830 Kč. Dle dodacího listu č. 540/11 bylo výše uvedené zboží dodáno a převzato odběratelem dne **12.10. 2011 a toto datum je zároveň dnem uskutečnění zdanitelného plnění**. Na výše uvedené zboží byla vystavena faktura – daňový doklad č. VF11583 (viz příloha č.1), splatná dne 31.10. 2011. Ve stanovené lhůtě splatnosti nebyl tento závazek vyrovnán. Ke dni 31.12. 2011 bylo inventarizací pohledávek (viz příloha č. 2) zjištěno, že ani do této doby nebyla tato pohledávka odběratelem uhrazena, a proto byly odběrateli zaslány postupně tři upomínky. Dále účetní jednotka učinila následující kroky: zaslala odběrateli Martinu Žižkovi – A1 gastro zjištěný stav pohledávky ke dni 31.12. 2011 pro jeho odsouhlasení. Jelikož odběratel Y na tuto výzvu opět nereagoval, byly zvoleny razantnější kroky a tato pohledávka byla postoupena právnímu zástupci, který zaslal předžalobní upomínku. Ani tento postup neměl žádný účinek, a proto byla na dlužníka podána žaloba u soudu. Dne 14.5. 2012 okresní soud rozhodl v exekuční věci uspokojit pohledávku ve výši 64 980,- Kč a vystavil exekuci na majetek povinného (viz příloha č. 3). Poté následoval exekuční příkaz a nakonec elektronický platební rozkaz (viz příloha č. 4).

Společnost AMKOR Trading, s.r.o. při sestavení účetní závěrky k 31.12. 2012 vytvořila OP ve výši 33% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky a to podle měsíců, které uplynuly od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky.

Řešení: účetní a zdaňovací období-rok 2012 Vytvoření OP se rovná částce 21 443,40 Kč a je daňově uznatelným nákladem znázorněným v tab. 4.5.

Tab. 4.5 k příkladu OP k pohledávkám firmy AMKOR Trading, s.r.o.

Datum	Popis	Kč	MD	D
2012	Tvorba OP	21 443	588	391

Zdroj: vlastní zpracování

Nyní se zaměřím na tvoření OP k dlouhodobému majetku. Zjistila jsem, že tady se OP tvoří sporadicky, řekla bych doslova „*jak si účetní jednotka vzpomene*“, nicméně máme zde zrovna příklad koupeného vozu, o kterém jsem se zmínila již dříve.

Zadání: Na základě dosažených výsledků hospodaření se firma rozhodla pořídit si nákladní vůz Fiat Ducato pro dovoz a rozvoz svého sortimentu přímo ke konečnému spotřebiteli. V září 2012 zakoupila tedy dle smlouvy nový vůz, jehož pořizovací cena činila 700 000 Kč. Účetní jednotka provedla odpis. Během inventarizace bylo zjištěno, že hodnota vozu poklesla v důsledku slev na konci roku a díky vstupu nového typu vozu na trh. Pořizovací cena stejného vozu nyní činí 500 000 Kč, proto se účetní jednotka rozhodla vytvořit OP.

Řešení: Pořizovací cena vozu je 700 000 Kč. Následně společnost zaúčtovala odpisy. Měsíční odpis činí 11 666,66 Kč. Vzhledem k tomu, že vůz byl pořízen v září 2012, byly proúčtovány odpisy za 3 měsíce. Celkem tedy odpis činil 35 000 Kč. Zůstatková cena vozu po odpisu činila 665 000 Kč. Na základě zjištění o snížení hodnoty při inventarizaci byla vytvořena OP ve výši 165 000 Kč. Tato OP snížila hodnotu vozu na konci roku na 500 000 Kč. Tvorbu OP ve výši 165 000 Kč zachytila účetní jednotka spolu s výše zmíněnými případy v tab.4.6. OP je v tomto případě nedaňovým nákladem.

Tab. 4.6 k příkladu OP k dlouhodobému hmotnému majetku firmy AMKOR Trading, s.r.o.

Datum	Popis	Kč	MD	D
9/2012	PC dle PF	700 000	022	311
12/2012	Odpis za 3 měsíce	35 000	551	082
12/2012	Tvorba OP	165 000	559	092

Zdroj: vlastní zpracování

Posledním případem, kterým se u této firmy hodlám zabývat, jsou OP k zásobám. Společnost AMKOR Trading, s.r.o. za celá léta působení na trhu netvořila ani jednu OP k zásobám. Účetní jednotka pouze k rozvahovému dni 31.12. 2012 provede inventarizaci

zásob a případně zaúčtuje manka a škody, kterých není moc. Jedná se zhruba o částku 4 500 Kč za rok 2012. V předcházejících letech byla částka vyšší, ale důvodem toho byl trestný čin vloupání. Skladové zásoby se společnost AMKOR Trading, s.r.o. snaží průběžně vyprodat. Podrobným zkoumáním zjišťuji, že firma vlastní pár kousků zboží, které je mírně poškozené, což bylo způsobeno například přepravcem. Jiné zboží je v důsledku dnešní doby a trhu po 6 měsících více méně nemoderní, a dokonce jsem našla pár kusů, které se firmě již zřejmě nepovede prodat, jelikož pochází z roku 2005. Bohužel, jak jsem dříve zmínila, OP k těmto zásobám účetní jednotka netvoří.

4.4 Návrhy a doporučení

V praktické části jsem popsala, jak ve firmě, AMKOR Trading, s.r.o. opravné položky řeší. Po prozkoumání můžu říct, že vnitropodnikovou směrnicí mají tvořenu pouze k ZoR. Tady bych doporučila podrobnější zpracování celkové směrnice. Zaměřila bych se zejména na inventarizaci, kde bych uvedla více termínů a upřesnila, jak mají zaměstnanci postupovat. Dále bych doporučila zachycení OP tak, aby byla dodržena zásada opatrnosti, což je ve smyslu zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Co se týče OP k pohledávkám a k výše uvedenému příkladu, je zřejmé, že to, že účetní jednotka čeká s inventarizací až na konec rozvahového dne, není nijak dobré. V průběhu roku se nijak nesnaží tuto pohledávku vymoci, což svědčí o chybě jak obchodních zástupců tak majitele firmy, který toto neřeší. Obchodní zástupci berou za konec své zakázky její fakturaci, ale měli by si uvědomit, že obchod končí tehdy, když společnost obdrží za zboží finanční prostředky. Všimla jsem si, že k 31.12. 2012 firma hromadně tvoří OP k pohledávkám a účtuje je v interních dokladech pomocí jedné částky a jednoho dokladu, což mi připadá špatné. V příštím účetním období totiž nelze zjistit, jak vysoké OP byly vytvořeny ke konkrétním pohledávkám a v jaké tvorbě OP je tedy možno pokračovat. Těžko se rovněž rozlišuje tvorba daňových a účetních OP k jednotlivým pohledávkám. Proto zde doporučuji provádět častější inventarizaci pohledávek, ihned je řešit a nečekat rok. Nejlepší by bylo zasílat první upomínku ihned po dni splatnosti a další pak za 7 dnů..

Ke každé pohledávce, ke které je tvořena OP, by měla společnost vytvořit inventarizační kartu, na které budou zachyceny veškeré podrobnosti a souvislosti spjaté s touto pohledávkou. Díky inventarizační kartě bude možné vytvořit zákonnou i účetní opravnou položku, tj. číslo faktury

nebo jiné číslo, pod kterým je tato pohledávka vedena, výši pohledávky, datum splatnosti, údaj o podání návrhu na soudní či jiné vymáhání, datum promlčení pohledávky a podobně. Pro takové zachycení u firmy AMKOR Trading, s.r.o. navrhuji použít tab. 4.7. OP k pohledávkám doporučuji tvořit spíše vyšší, jelikož finanční rizika dnešní doby jsou vysoká a vzhledem k soudnímu systému jsou pohledávky v podstatě nedobytné. K dnešnímu dni má firma nedobytné pohledávky cca ve výši 728 000 Kč a i přes pravomocné rozsudky a exekuce se v těchto věcech nic neděje. Proto doufám, že po přečtení mé práce se majitelé firmy zamyslí, provedou jisté změny a nebudou čekat opět rok než podniknou kroky ke zlepšení.

Tab. 4.7 návrh na zachycení tvorby OP ve firmě AMKOR Trading, s.r.o.

Datum vystavení	Číslo VF	Splatnost VF	Neuhrazená částka fa	Odepsáno				Celkem odepsáno v Kč	Odběratel	Vymáháno soudně	ID
				v min. letech v %	v min. letech v Kč	celkem v %	celkem v Kč za daný rok				
							- Kč				
Celkem			- Kč				- Kč	- Kč			

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče druhého příkladu na OP k dlouhodobému majetku můžu konstatovat, že postup byl správný a věrně zachycený. Byla bych ale ještě v následujícím roce opatrná, jelikož by mohlo dojít k tomu, že cena nového vozu, který má vstoupit na trh, opět prudce stoupne v důsledku technologie. Potom bude muset účetní jednotka OP, kterou vytvořila, zrušit nebo nastane zcela jiná situace a díky konkurenčnímu boji cena poklesne ještě více a tím pádem by mohla účetní jednotka opět vytvořit OP a nemusí s tím čekat na konec roku. Tyto OP nejsou nijak daňově účinné.

Vyjádřit se k OP k zásobám je složité, jelikož je firma netvoří. Mohu zde pouze doporučit dle svého mínění a dle průzkumu, jak by mohla firma v těchto případech postupovat, aby byl zachycen věrný obraz účetnictví a správná výše aktiv.

Zásoby v této společnosti lze rozdělit do několika kategorií a u jednotlivých kategorií by se použily OP v různých procentech. Například k zásobám, které jsou pouze mírně poškozeny již z výroby nebo k poškození došlo během přepravy, bych vytvořila OP zhruba ve výši 10%, jelikož toto zboží není morálně opotřebeno. Do další kategorie bych doporučila zařadit zboží, které je skladem zhruba půl roku, jelikož za tu dobu se zboží stává nemoderním v důsledku pokroku a použitých technologií nemluvě o trendových záležitostech. U tohoto sortimentu

bych doporučila OP ve výši 25% a komunikací s obchodním oddělením by bylo vhodné na toto zboží vytvořit prodejní akci např.: v rámci „*velikonočního výprodeje*“ nebo „*léto přichází a s ním i výprodej zboží*“ a podobně. Ve firmě již podobné akce probíhají (viz příloha č.5) , ale bez zaměření na OP k zásobám. Do poslední skupiny pro tvorbu OP k zásobám bych zařadila bezobrátkové zboží, které zřejmě leží již delší dobu ladem. Bohužel dle sjetiny pohybu na skladě i takovéto zboží firma má. K takovému zboží bych vytvořila OP ve výši 85% až 90% dle toho, zda by šlo použít třeba na náhradní díly nebo je ještě prodejné za zlomek ceny. Z daňového hlediska jsou tyto OP opět neúčinné. Doporučuji tedy společnosti AMKOR Trading, s.r.o., tvořit OP k zásobám. Za prvé bude mít věrný obraz a dodrží zásadu opatrnosti a za druhé i v tomto případě bych doporučila častější inventarizaci, kde zjistí co už z nabízeného sortimentu nejde na odbyt, což se odrazí nejen na OP, ale hlavně na přehledu společnosti o tom, které zboží se přestalo prodávat a může být nahrazeno novou inovovanou verzí.

5 Závěr

Daňově účinné (zákonné) OP k pohledávkám se tvoří i během účetního období a na rozdíl od účetních OP nejsou závislé na inventarizacích. Účelem daňových OP u subjektů, které vedou účetnictví, je zmírnit nepříznivý dopad neuhrazených pohledávek. Zákonné opravné položky většina podnikatelů příliš nevyužívá a přichází tak o možnost snížit si svou daňovou povinnost. Z daňového hlediska jsou OP k dlouhodobému majetku, k zásobám a k finančnímu majetku daňově neúčinné.

Účetní OP jsou tvořeny na základě pochyb účetní jednotky o úhradě pohledávky dlužníkem. Každá společnost má možnost si určit ve svých vnitropodnikových směrnících, jakým způsobem bude postupovat při tvorbě a čerpání účetních OP a pak se jimi musí řídit. Zachyceny budou na základě interních účetních dokladů.

V teoretické části jsem se snažila pomocí příkladů popsat za jakých podmínek může každá účetní jednotka tvořit OP jak k dlouhodobému majetku, tak k zásobám, k finančnímu majetku a k pohledávkám.

V praktické části je znázorněna mimo jiné tvorba OP k dlouhodobému hmotnému majetku, kterou účetní jednotky nevytvářejí, i přestože pravdivě vyjadřují přechodné ocenění majetku. Ve větší míře se setkáváme pouze s tvorbou OP k pohledávkám, protože neuhrazené pohledávky ze stran odběratelů neustále přibývají a firmy musí řešit jejich vymáhání. Bohužel náš soudní systém neřeší efektivně tento problém navzdory tomu, že je vystaven platební rozkaz nebo exekuční příkaz.

Po důkladném posouzení problematiky opravných položek bych mohla doporučit všem účetním jednotkám jejich tvorbu. A to nejen tvorbu OP k pohledávkám, majetku, ale i k zásobám tak, aby účetní jednotka získala věrohodný obraz svých aktiv a měla možnost daňové optimalizace.

Zkoumané společnosti AMKOR Trading, s.r.o. mohu doporučit obecně zlepšit směrnice a inventarizaci a také by měla tato účetní jednotka začít s tvorbou OP k zásobám tak, aby byla zachována zásada opatrnosti a aby nebyl předkládán zkreslený obraz této firmy.

Seznam použité literatury

ODBORNÁ LITERATURA

- [1] BOHUŠOVÁ, Hana. *Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS - Vybrané IAS/IFRS v podmínkách českých podniků*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. 308 s. ISBN 978-80-7357-366-9.
- [2] BURDEK Ladislav. *ÚZ - Insolvence, ochrana, hospodářské soutěže, veřejná podpora, významná tržní síla*. Ostrava: Nakladatelství Sagit, a.s., 2012. 192 s. ISBN 978-80-7208-944-4.
- [3] HAKALOVÁ, Jana. *Účetní závěrka a auditing*. Brno: Tribun EU, 2010. 146 s. ISBN 978-80-7399-144-9.
- [4] KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů*. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2009. 215 s. ISBN 978-80-248-2149-8.
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do účetnictví*. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 88 s. ISBN 978-80-248-1815-3.
- [6] RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka k 1.1. 2013*. Olomouc: ANAG, 2013. 1111 s. ISBN 978-80-7263-793-5.
- [7] STROUHAL, Jiří, ŽIDLICKÁ, Renata, KNOPOVÁ, Bohuslava, CARDOVÁ, Zdenka. *Účetnictví 2012 velká kniha příkladů*. Brno: BizBooks, 2012. 760 s. ISBN 978-80-265-0008-7.

ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY A OSTANÍ

- [8] DAŇAŘI ONLINE. *Účetní a zákonné opravné položky* [online]. DAŇAŘI ONLINE [20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35174v44863-ucetni-a-zakonne-opravne-polozky/>

Seznam zkratek

apod.	a podobně,
atp.	a tak podobně,
č.	číslo,
ČÚS	České účetní standardy,
D	dal,
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DPH	daň z přidané hodnoty,
EU	Evropská unie,
fa	faktura,
IAS	Mezinárodní účetní standardy,
IASB	Rada pro Mezinárodní účetní standardy,
IASC	Výbor pro Mezinárodní účetní standardy,
ID	Interní doklad,
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví,
IZ	Insolvenční zákon, zákon č. 182/2006 Sb.
MD	má dáti,
min.	minulého,
MÚS	Mezinárodní účetní standardy,
např.	například,
odst.	odstavec,
OP	opravná položka,
PC	pořizovací cena,
PF	přijatá faktura,
písm.	písmeno,
popř.	popřípadě,
r.	rok,
RMS	burza cenných papírů
s.	strana,
Sb.	Sbírka zákonů,
s. r. o.	společnost s ručením omezeným,
tj.	to je,
tzn.	to znamená,

tzv.	tak zvaný,
VF	Vydaná faktura,
VÚ	Vyhláška č.500/2002 Sb.,
US GAAP standardů,	česky všeobecně uznávané účetní principy - soubor pravidel a
ZDP	zákon o daních z příjmů, zákon č. 586/1992 Sb.,
ZD	základ daně,
ZoR	zákon o rezervách, zákon č. 593/1992 Sb.,
ZÚ	zákon o účetnictví, zákon č. 563/1991 Sb..

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - Autorský zákon, zejména § 35 - Užití díla školního a § 60 - Školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucí bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO v případě zájmu z její strany uzavřu licenční smlouvu o oprávnění užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10.5. 2013

Beata Kowalová

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Faktura – daňový doklad č.VF11583

Příloha č. 2 – Odsouhlasení inventarizace pohledávek k 31.12. 2011

Příloha č. 3 – Usnesení okresního soudu – exekuce na majetek povinného

Příloha č. 4 – Elektronický platební rozkaz

Příloha č. 5 – Májová a letní akce